

PROP DE VOSALTRES

Laudato si' (VII)

En els darrers tres capítols de l'encíclica *Laudato si'* el Papa ens ofereix les seues propostes per afrontar la qüestió ecològica. Com ja hem indicat en comentaris anteriors, no es tracta de propostes de caràcter polític, sinó de naturalesa ètica. Dèiem en *Vida diocesana* del 22 de novembre de 2015, que el Papa dedicava el capítol quart a reflexionar sobre la necessitat d'una ecologia integral. En el capítol cinquè ens recorda que la qüestió ecològica només es pot resoldre des d'un diàleg sincer i transparent a distints nivells.

En primer lloc ha d'establir-se un diàleg sobre el medi ambient en l'àmbit polític, tant a nivell de política internacional com nacional i local. Les conseqüències d'un mal ús dels recursos naturals afecten tota la humanitat, per tant, els problemes han de resoldre's entre tots. A més, donada la interdependència que hui es dona en el nostre planeta, l'ideal de justícia ha de buscar-se per a tots. Unes solucions per defensar els interessos d'uns pobles a costa d'altres només provoquen desigualtats i problemes presents i futurs.

Ha d'implantar-se també un diàleg caracteritzat per la claredat i la transparència en els processos d'elaboració de projectes industrials i

en les decisions sobre la seua execució. Aquest diàleg es desenvolupa sobretot en l'àmbit del sistema econòmic i productiu. Hui no és admissible que les qüestions referents a l'impacte ambiental no s'estudien prèviament a l'aprovació de determinats projectes. No és èticament acceptable la persistència de comportaments corruptes, que amaguen o falsifiquen el vertader impacte ambiental de determinats projectes a

canvi de favors o avantatges de caràcter polític o econòmic. Perquè açò siga possible, cal aconseguir que els estudis sobre l'impacte ambiental dels projectes siguen realitzats per organismes independents enfront de qualsevol pressió política o econòmica.

El Papa recorda que aquests processos de diàleg en l'àmbit de la política i de l'economia han d'orientar-se pel desig que totes les persones

arriben a tindre unes condicions dignes de vida. Per això, a l'hora de prendre decisions no es pot oblidar que «la política no ha de sotmetre's a l'economia i aquesta no ha de sotmetre's als dictàmens i al paradigma eficientista de la tecnocràcia» (núm. 189). Hui, continua el Papa, «necesitem imperiosament que la política i l'economia, en diàleg, es col·loquen decididament al servei de la vida, especialment de la vida humana» (núm. 189).

Però la política i l'economia no són els únics actors d'aquest diàleg: la ciència i les religions tenen també una paraula que dir al nostre món. Les religions aporten una reflexió sobre el sentit de les coses, del seu fi, de les motivacions que justifiquen el seu ús, dels principis ètics que ens protegeixen d'un ús abusiu de la creació que les ciències positives no poden oferir per si mateixes. Per això, el diàleg interreligiós orientat a la cura de la naturalesa i a la defensa dels pobres és una garantia enfront dels abusos que es produeixen quan ens situem davant de la creació des d'una perspectiva purament economicista.

Amb la meua benedicció i afecte.

† **Enrique Benavent Vidal**
Bisbe de Tortosa

APUNTS PER A L'ANÀLISI

PACIFICAR L'ÀNIMA I EL MÓN

Cap al progrés integral (I)

El futur depèn de les opcions que es prenen en l'actualitat i, segons quines siguin aquestes, s'està esbossant un futur més clar o més obscur. En aquesta ètica, el futur compta, fins a tal punt, que la llibertat d'acció dels presents ha de tenir en compte els hipotètics beneficis o perjudicis que es puguin causar a les generacions de l'esdevenidor.

Aquesta reflexió té, òbviament, conseqüències en el terreny de la vida social, de la pràctica política, de l'educació i, naturalment també, en el camp de les biotecnologies i del medi ambient. La pau futura depèn de les decisions que prenguem en el present.

En la proposta ètica que defenso, la preocupació pel proïsme és cen-

tral; té prioritat per a aquells homes i dones del present que no gaudeixen de les condicions mínimes de vida digna, però això no nega el valor i la consideració que cal tenir envers els del futur.

La reflexió sobre l'herència que deixarem als nostres fills i néts i als néts dels nostres néts no és irrellevant. Partim de la tesi que el món és

un do rebut immerescudament, una realitat bella i plural que no ens pertany com a espècie, sinó que hem de vetllar i protegir, emprar amb la deguda mesura i, evidentment, cedir-lo en herència als qui, en el futur, naixeran i viuran en ell.

Francesc Torralba
Doctor en Teologia

PALABRAS DE VIDA

Laudato si' (VII)

En los últimos tres capítulos de la encíclica *Laudato si'* el Papa nos ofrece sus propuestas para afrontar la cuestión ecológica. Como ya hemos indicado en comentarios anteriores, no se trata de propuestas de carácter político, sino de naturaleza ética. Decíamos en *Vida diocesana* del 22 de noviembre de 2015, que el Papa dedica el capítulo cuarto a reflexionar sobre la necesidad de una ecología integral. En el capítulo quinto nos recuerda que la cuestión ecológica sólo se puede resolver desde un diálogo sincero y transparente a distintos niveles.

En primer lugar debe establecerse un diálogo sobre el medio ambiente en el ámbito político, tanto a nivel de política internacional como nacional y local. Las consecuencias de un mal uso de los recursos naturales afectan a toda la humanidad, por tanto, los problemas deben resolverse entre todos. Además, dada la interdependencia que hoy se da en nuestro planeta, el ideal de justicia debe buscarse para todos. Unas soluciones para defender los intereses de unos pueblos a costa de otros lo único que provocan son desigualdades y problemas presentes y futuros.

Debe implantarse también un diálogo caracterizado por la claridad y la transparencia en los procesos de elaboración de proyectos industriales y en las decisiones sobre su ejecución. Este diálogo se desarrolla sobre todo en el ámbito del sistema económico y productivo. Hoy no es admisible que las cuestiones referentes al impacto ambiental no se estudien previamente a la aprobación de determinados proyectos. No es éticamente aceptable la persistencia de comportamientos corruptos, que esconden o falsifican el verdadero impacto ambiental de determinados proyectos a cambio de favores o ventajas de carácter político o económico. Para que esto sea posible, hay que conseguir que los estudios sobre el impacto ambiental de los proyectos sean realizados por organismos independientes frente a cualquier presión política o económica.

El Papa recuerda que estos procesos de diálogo en el ámbito de la política y de la economía deben orientarse por el deseo de que todas las personas lleguen a tener unas condiciones dignas de vida. Por ello, a la hora de tomar decisiones no se puede olvidar que «la política no debe someterse a la economía y ésta no debe someterse a los dictámenes y al paradigma eficientista de la tecnocracia» (n.º 189). Hoy, continúa el Papa, «necesitamos imperiosamente que la política y la economía, en diálogo, se coloquen decididamente al servicio de la vida, especialmente de la vida humana» (n.º 189).

Pero la política y la economía no son los únicos actores de este diálogo: la ciencia y las religiones tienen también una palabra que decir a nuestro mundo. Las religiones aportan una reflexión acerca del sentido de las cosas, de su fin, de las motivaciones que justifican su uso, de los principios éticos que nos protegen de un uso abusivo de la creación que las ciencias positivas no pueden ofrecer por sí mismas. Por ello, el diálogo interreligioso orientado al cuidado de la naturaleza y a la defensa de los pobres es una garantía frente a los abusos que se producen cuando nos situamos ante la creación desde una perspectiva puramente economicista.

Con mi bendición y afecto.

† Enrique Benavent Vidal
Obispo de Tortosa

Visita pastoral a la parroquia de San Bartolomé de Benicarló

Ha sido un día festivo. Alegría por contar con D. Enrique en la misa estacional. Y verlo rodeado de los peques que se preparan para la primera comunión, por sus catequistas y por sus padres. Mn. Carlos le ha dado la bienvenida y las gracias por pasar unos días con nosotros. Los niños le han preguntado si es un apóstol. «Bueno, apóstol somos todos, pero yo sí soy un sucesor de los apóstoles de Jesús. Y me nombró Obispo el papa Juan Pablo II, ahora ya santo».

Y ¿cuántos años tiene?, y si es santo... y no sé cuántas cosas más. Lo cierto que, encontrarse con el Padre y Pastor de la diócesis, siempre alegra en este caminar esperanzado hacia el cielo. ¿El Evangelio de hoy? Parece

triste, como lo estamos hoy por los atentados de París, pero Jesús nos ha venido a regalar esperanza. Y nosotros vivimos con la esperanza de encontrarnos con Dios, nuestro Creador y Redentor, porque nos ama hasta el extremo. Y aquí se funda nuestra esperanza. Muchas gracias, D. Enrique por ayudarnos a aumentar nuestra fe con la esperanza de acercarnos cada más a nuestro amigo Jesús.

Manuel Ferrer

Re-Trobada'15 a la Sénia

El passat dissabte 21 de novembre, el Servei Diocesà d'Esplais i Colònies (SeDEC-MCECC), va celebrar una Jornada d'Infants i Monitors al municipi de la Sénia.

Amb el títol de Re-Trobada'15, una cinquantena d'infants i monitors de diferents llocs del bisbat, es van aplegar a l'escola CEIP Jaume I de la Sénia.

Pel matí, després de la benvinguda i de la presentació, es va fer una gimcana, per l'escola i els seus voltants. Aquesta tenia com a centre d'interès la Convenció dels Drets dels Infants. Les vuit

proves de les quals constava la gimcana estaven ambientades amb diferents articles.

Per la tarda, es va participar a l'actuació del grup d'animació in-

fantil «Bufanúvols». A les 16.30 h, es va concloure la jornada amb el cant dels adéus.

Francesc Caballé

LA VEU DEL PAPA FRANCESC

CATEQUESIS SOBRE LA FAMÍLIA

Família i pobresa

A partir d'avui les nostres catequesis s'obren, amb la reflexió sobre la vulnerabilitat que té la família, en les condicions de vida que la posen a prova.

Una d'aquestes proves és la pobresa. Pensem en tantes famílies que es troben a la perifèria de les grans ciutats, i també en zones rurals... Quanta misèria, quanta degradació! I a més, per agreujar la situació, en alguns llocs hi arriba també la guerra.

Malgrat tot això, hi ha tantes famílies pobres que miren de portar la vida diària amb dignitat, confiant sovint obertament en la benedicció de Déu. Aquesta lliçó, però,

no pot justificar la nostra indiferència, sinó que més aviat ha de fer augmentar la nostra vergonya pel fet que hi hagi tanta pobresa! És gairebé un miracle que, malgrat la pobresa, la família continuï formant-se, i fins i tot conservi —com pot— la humanitat especial dels seus vincles.

Una nova ètica civil arribarà només quan els responsables de la vida pública reorganitzin el vincle social a partir de la lluita perversa, en forma d'espiral, entre família i pobresa, que ens condueix a l'abisme.

L'economia d'avui s'ha especialitzat sovint en el gaudi del benestar individual, però practica àm-

pliament l'explotació dels llaços familiars. És una contradicció greu, aquesta! L'immens treball de la família no es té en compte en els balanços, naturalment!

No es tracta només de pa. Parlem de treball, parlem d'instrucció, parlem de salut.

Com a cristians hem de ser sempre més propers a les famílies que es troben enmig de la prova de la pobresa.

L'Església és mare, i no pot oblidar mai aquest drama dels seus fills. I ella també ha de ser pobra, per a ser fecunda i respondre a tanta misèria.

(Dimecres, 3 de juny de 2015.)

Més de 350 catequistes a les VIII Jornades interdiocesanes de formació a Tortosa

Més de 350 catequistes, 90 de la nostra diòcesi de Tortosa van participar a les VIII Jornades interdiocesanes de formació a Tortosa.

Des del divendres 13 fins al diumenge 15 de novembre de 2015, més de 350 catequistes de les diòcesis de Catalunya i les Illes Balears van participar a les VIII Jornades interdiocesanes de formació per a catequistes que es van celebrar a la ciutat de Tortosa i que va estar organitzades pel Secretariat Interdiocesà de Catequesi de Catalunya i les Illes Balears (SIC).

Les jornades se celebraren al Seminari Diocesà i foren inaugurades el divendres en un acte presidit pel bisbe de Tortosa, Mons. Enric Benavent i Vidal. També hi eren presents l'alcalde de la ciutat, Sr. Ferran Bel i Accensi, i el director del SIC, Mn. Joan M. Amich i Raurich.

«**Ajudar el fer el salt cap al Misteri**» va ser el lema d'aquestencontre formatiu. En la seva encíclica *Laudato si'*, el papa Francesc afirma que «l'educació ambiental ha anat am-

pliant els seus objectius i ara tenen a recuperar els distints nivells de l'equilibri ecològic: l'intern amb un mateix, el solidari amb els altres, el natural amb tots els éssers vius, l'espiritual amb Déu. L'educació ambiental hauria de disposar-nos a fer aquest salt cap al Misteri, des d'on

una ètica ecològica adquireix el seu sentit més pregon» (LS 210). Diumenge, a la parròquia de la Mare de Déu dels Dolors, Mn. Víctor Cardona, professor de Teologia Moral, desenvolupà àmpliament aquesta idea en la ponència conjunta que adreçà als assistents.

Durant el dissabte els catequistes participaren en un dels tretze cursos on prèviament s'havien inscrit. Cada una de les temàtiques comptà amb sis hores de treball teòric i pràctic per enfortir la labor catequètica que es fa a les nostres diòcesis, atenent els diversos nivells dels seus destinataris: infants, adolescents, joves i adults. Les celebracions i la pregària de la Litúrgia de les Hores marcaren el ritme de la convivència i la formació espiritual dels participants.

Mons. Sebastià Taltavull i Anglada, bisbe auxiliar de Barcelona i president del SIC, va cloure les jornades en presidir una solemne celebració de l'Eucaristia a la Catedral de Santa Maria de Tortosa. En la seva homilia animà als catequistes a aprofundir en la seva condició de deixebles del Senyor per a poder ser testimonis vius de l'Evangelí amb els infants, adolescents, joves i adults que participen en la catequesi de les nostres comunitats.

Secretariat Interdiocesà de Catequesi

Trobada de joves de la parròquia dels Dolors

El 20 i 21 de novembre del 2015 vàrem pujar a la casa de colònies del Patronat, al Port, una vintena de joves, membres dels tres grups que tenim a la parròquia Mare de Déu dels Dolors de Tortosa. La trobada va ser profitosa, els joves amb una intensitat alta, però divertida.

Vàrem treballar diferents temes, com el sentit de pertinença als grups i a la parròquia, l'anunci de l'Advent amb uns materials de reflexió específics de l'ACG, la presentació de la propera trobada europea de Taizé al Nadal a València; tenint també testimonis de joves i animadors amb

vídeos gravats i en directe, per recolzar tot el contingut.

Com sempre hem pogut gaudir d'un lloc privilegiat per treballar com és la muntanya dels Ports.

Antoni Caballol

Animador de la parròquia dels Dolors

AGENDA

- **Dies 8 i 9**, Visita Pastoral a Càlig.
- **Diumenge 10**, Missa Estacional a Càlig, a les 12 h.

Església parroquial de St. Llorenç (Càlig)

LECTURES DE LA MISSA DIÀRIA I SANTORAL

4. □ Dilluns (lit. hores: 2a setm.) [1Jo 3,7-10 / SI 97 / Jo 1,35-42]. Sant Rigobert, bisbe; sant Odiló, abat de Cluny (†1048); sta. Isabel Anna Seton, rel. paüla, dels Estats Units; beata Àngela de Foligno, rel. terciària franciscana; sta. Genoveva Torres i Morales, vg. (rel. angèlica); beat Manuel González Garcia, bisbe; sta. Isabel Anna Bayley Seton, rel.; sta. Zedislava de Lemberg.

5. □ Dimarts [1Jo 3,11-21 / SI 99 / Jo 1,43-51]. Sant Telèsfor, papa (grec, 125-136) i mr.; sant Simeó Estilita (388-459), monjo siríac; santa Emiliania, vg.; sant Joan Nepomucè Newman, bisbe (redemptorista); beat Dídac Josep de Cadis, prev. caputxí; sant Carles de Sant An-

dreu, rel. passionista; beat Carles Houben, prev. passionista.

6. □ Dimecres [Is 60,1-6 / SI 71 / Ef 3,2-3a.5-6 / Mt 2,1-12]. Epifania del Senyor. Diada dels sants Reis o mags d'Orient: Melcior, Gaspar i Baltasar, i també Adoració (dels Reis, o Dora); sant Melani, bisbe; sant Nilamó; santa Macra, vg. i mr.

7. □ Dijous [1Jo 3,22-4,6 / SI 2 / Mt 4,12-17.23-25]. Sant Ramon de Penyafort (†1275), prev. dominicà, del Penedès, patró dels juristes i canonistes; sant Julià de Toledo, bisbe; santa Virgínia, mr.; sant Crispí, bisbe; sant Tell, abat; beata Justa d'Oliveira Liudalva, vg. i mr.

8. □ Divendres [1Jo 4,7-10 / SI 71 / Mc 6,34-44]. Sant Apol·linar,

bisbe; sant Severí, abat; santa Gúdula (†712), verge, a Brussel·les; sant Pere Tomàs, bisbe (carmelità); sant Llorenç Justinià, bisbe.

9. □ Dissabte [1Jo 4,11-18 / SI 71 / Mc 6,45-52]. Sant Eulogí de Còrdova, prev. i mr. (859) mossàrab; sants Julià i Basilissa, esposos mrs.; sant Andreu Corsini, bisbe (carmelità); santa Marciana, vg. i mr.; beata Alexis Le Clerc, vg.

10. □ Diumenge vinent, Baptisme del Senyor (lit. hores: 1a setm.) [Is 42, 1-4.6-7 / SI 28 / Fets 10,34-38 / Lc 3,15-16.21-22]. Sant Agatò, papa (sicilià, 678-681); sant Pere Ursèol, monjo de Sant Miquel de Cuixà; beat Gregori X, papa (1271-1276).

Diumenge II després de Nadal

COMENTARI

El qui és la Paraula s'ha fet home

▶ Lectura del llibre de Jesús, fill de Sira (Sir 24,1-4.12-16)

La saviesa, s'elogia ella mateixa, es gloria enmig del seu poble, parla en la reunió del poble de l'Altíssim, es gloria davant dels seus estols, s'enalteix enmig del poble, s'admira d'ella mateixa en la reunió santa, fa el seu elogi davant la multitud dels elegits i entre els beneïts es proclama beneïda, dient: «El Senyor de l'univers em donà una ordre, el qui em va crear i m'assenyala on plantarà la meua tenda em digué: "Acampa entre els fills de Jacob, fes d'Israel la teua heretat, treu nous plançons entre els meus elegits". M'ha creat abans del temps, des del principi, i mai més no deixaré d'existir. Li dono culte davant d'ell al temple sant. Així m'he establert a Sió, m'ha fet trobar repòs a la ciutat que ell i jo estíem, exerceixo el meu poder a Jerusalem. He tret brotada en un poble ple de glòria, en la possessió del Senyor, en la seva heretat; estaré per sempre en la reunió dels sants.»

▶ Salm responsorial (147)

R. *El qui és la paraula es va fer home i plantà entre nosaltres el seu tabernacle.*

Glorifica el Senyor, Jerusalem, Sió, / canta lloances al teu Déu, / que assegura les teves portes / i beneeix dintre teu els teus fills. R.

Manté la pau al teu territori / i et sacia amb la flor del blat. / Envia ordres a la terra, / i la seva paraula corre de pressa, no es detura. R.

Anuncia les seves paraules als fills de Jacob, / als fills d'Israel els seus decrets i decisions. / No ha obrat així amb cap altre poble, / no els ha fet conèixer les seves decisions. R.

▶ Lectura de la carta de sant Pau als cristians d'Efes (Ef 1,3-6.15-18)

Beneït sigui el Déu i Pare de nostre Senyor Jesucrist, que ens ha beneït en Crist amb tota mena de benediccions espirituals dalt del cel; ens elegí en ell abans de crear el món, perquè fòssim sants, irreprochables als seus ulls. Per amor ens destinà a ser fills seus per Jesucrist, segons la seva benèvola decisió, que dóna lloança a la grandesa dels favors que ens ha concedit en el seu Estimat. Per això, ara que he sentit parlar de la fe que teniu en Jesús, el Senyor, i del vostre amor per tots els fidels, jo no em canso de donar gràcies per vosaltres, i us recordo en les meves pregàries, demanant al Déu de nostre Senyor Jesucrist, el Pare gloriós, que us concedeixi els dons espirituals d'una comprensió profunda i de la seva revelació, perquè conegueu de veritat qui és ell: demanant-li també que il·lumini la mirada interior del vostre cor, perquè conegueu a quina esperança ens ha cridat, quines riqueses de glòria us té reservades, l'heretat que ell us dóna entre els sants.

▶ Lectura de l'evangeli segons sant Joan (Jn 1,1-18) (Versió abreujada)

Al principi ja existia el qui és la Paraula. La Paraula era amb Déu i la Paraula era Déu. Era, doncs, amb Déu al principi. Per ell tot ha vingut a l'existència, i res del que ha vingut a existir no hi ha vingut sense ell. Tenia en ell la Vida, i la Vida era la Llum dels homes. La Llum resplendeix en la foscor, però la foscor no ha pogut ofegar-la. Existia el qui és la Llum veritable, la que, en venir al món, il·lumina tots els homes. Era present al món, al món que li deu l'existència, però el món no l'ha reconegut. Ha vingut a casa seva, i els seus no l'han acollit. Però a tots els qui l'han rebut, als qui creuen en el seu nom, els concedeix poder ser fills de Déu. No són nascuts per descendència de sang, ni per voler d'un pare o pel voler humà, sinó de Déu mateix. El qui és la Paraula es va fer home i plantà entre nosaltres el seu tabernacle, i hem contemplat la seva glòria, que li pertoca com a Fill únic del Pare ple de gràcia i de veritat.

▶ Lectura del llibre del Eclesiàstic (Sir 24,1-2.8-12)

La sabiduria se alaba a sí misma, se gloria en medio de su pueblo, abre la boca en la asamblea del Altísimo y se gloria delante de sus Potestades.

En medio de su pueblo será ensalzada, y admirada en la congregación plena de los santos; recibirá alabanzas de la muchedumbre de los escogidos y será bendita entre los benditos.

El Creador del universo me ordenó, el Creador estableció mi morada: Habita en Jacob, sea Israel tu heredad. Desde el principio, antes de los siglos, me creó, y no cesaré jamás. En la santa morada, en su presencia, ofrecí culto y en Sión me establecí; en la ciudad escogida me hizo descansar, en Jerusalén reside mi poder.

Eché raíces entre un pueblo glorioso, en la porción del Señor, en su heredad, y resido en la congregación plena de los santos.

▶ Salmo responsorial (147)

R. *La Palabra se hizo carne y acampó entre nosotros.*
Glorifica al Señor, Jerusalén; / alaba a tu Dios, Sió: / que ha reforzado los cerrojos de tus puertas, / y ha bendecido a tus hijos dentro de ti. R.

Ha puesto paz en tus fronteras, / te sacia con flor de harina. / Él envía su mensaje a la tierra, / y su palabra corre veloz. R.

Anuncia su palabra a Jacob, / sus decretos y mandatos a Israel; / con ninguna nación obró así, / ni les dio a conocer sus mandatos. R.

▶ Lectura de la carta del apòstol san Pablo a los Efesios (Ef 1,3-6.15-18)

Bendito sea Dios, Padre de nuestro Señor Jesucristo, que nos ha bendecido en la persona de Cristo con toda clase de bienes espirituales y celestiales.

Él nos eligió en la persona de Cristo, antes de crear el mundo, para que fuésemos santos e irreprochables ante él por el amor. Él nos ha destinado en la persona de Cristo, por pura iniciativa suya, a ser sus hijos, para que la gloria de su gracia, que tan generosamente nos ha concedido en su querido Hijo, redunde en alabanza suya. Por eso yo, que he oído hablar de vuestra fe en el Señor Jesús y de vuestro amor a todos los santos, no ceso de dar gracias por vosotros, recordándoos en mi oración, a fin de que el Dios de nuestro Señor Jesucristo, el Padre de la gloria, os dé espíritu de sabiduría y revelación para conocerlo. Ilumine los ojos de vuestro corazón, para que comprendáis cuál es la esperanza a la que os llama, cuál la riqueza de gloria que da en herencia a los santos.

▶ Lectura del santo evangelio según san Juan (Jn 1,1-18) (Versión abreviada)

En el principio ya existía la Palabra, y la Palabra estaba junto a Dios, y la Palabra era Dios. La Palabra en el principio estaba junto a Dios. Por medio de la Palabra se hizo todo, y sin ella no se hizo nada de lo que se ha hecho. En la Palabra había vida, y la vida era la luz de los hombres. La luz brilla en la tiniebla, y la tiniebla no la recibió. La Palabra era la luz verdadera, que alumbraba a todo hombre.

Al mundo vino, y en el mundo estaba; el mundo se hizo por medio de ella, y el mundo no la conoció. Vino a su casa, y los suyos no la recibieron. Pero a cuantos la recibieron, les da poder para ser hijos de Dios, si creen en su nombre. Éstos no han nacido de sangre, ni de amor carnal, ni de amor humano, sino de Dios. Y la Palabra se hizo carne y acampó entre nosotros, y hemos contemplado su gloria: gloria propia del Hijo único del Padre, lleno de gracia y de verdad.

Es els forts contactes dels jueus amb l'hellenisme van ajudar a descobrir la complementarietat entre el particularisme de Déu elegint Israel com *la seva heretat* i l'universalisme de Déu *Senyor de l'univers*, Creador de tot i de tots.

La 2a part del llibre del Siràcida comença amb un elogi de la saviesa semblant a *Pr 8*. El cap. 24 és com el centre de tot el llibre.

La saviesa es gloria en la reunió del poble de l'Altíssim: ni saviesa al marge del poble convocat a la reunió, ni *poble de l'Altíssim* al marge de la saviesa creada abans del temps.

La carta als efesians exposa didàcticament la fe cristiana amb l'himne de lloança al Pare d'una extensió i perfecció literària notables. Un únic subjecte gramatical —*el Déu que és Pare de N. S. Jesucrist*— regeix sintàcticament tot l'himne.

El punt de partença és la iniciativa gratuïta de Déu que *ens elegí abans de crear el món i ens destinà a ser fills seus per Jesucrist: perquè fòssim sants, irreprochables als seus ulls*.

El pròleg de *Jn* és síntesi de tot l'Evangelí.

Ara (v. 15s) l'Església —com Joan— *dóna testimoni i proclama «el qui és la Paraula» com Aquell qui ens revela el Déu que ningú no ha vist mai*. Això té fonament històric (v. 6-14) testimoni pel qui *vingué a donar testimoni de la Llum que, essent el Fill únic del Pare, es va fer home i plantà el seu Tabernacle enmig nostre*. Per a què? Per fer-nos conèixer la veritat misteriosa de la seva existència en l'eternitat (v. 1-5) com *la Paraula que era ja la Vida i la Llum dels homes*.

Jesús de Natzaret de qui se'ns hi narrarà la vida, l'ensenyament i els *senyals* és el mateix Logos i Saviesa eterna de Déu que amb la Glòria de la seva mort i resurrecció ens ha revelat l'amor i la identitat de Déu.

Mn. José Luis Arín